

Voorstel aan de gemeenteraad

Opsteller

Quartel, Jelmer

Kenmerk

Z.26.552016 / D.26.2164548

Vertrouwelijkheid

Openbaar

Onderwerp

Zienswijze Ontwerpbegroting FUMO 2027

Voorgesteld besluit

1. Het indienen van een zienswijze op de Ontwerpbegroting FUMO 2027 volgens de conceptbrief bij het raadsvoorstel.

Inleiding

De FUMO (Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing) is de omgevingsdienst van Fryslân en voert namens alle Friese gemeenten, de Provinsje Fryslân en Wetterskip Fryslân milieutaken uit. Deze drie partijen zullen verderop in dit voorstel als *deelnemers* worden omschreven. Door deze taken gezamenlijk te organiseren bij de FUMO, beschikken deelnemers over specialistische kennis en capaciteit die afzonderlijk moeilijker te organiseren zouden zijn. De FUMO beoordeelt en verleent milieuvergunningen, houdt toezicht op bedrijven en instellingen en treedt handhavend op wanneer regels worden overtreden. Daarnaast adviseert de organisatie over onderwerpen zoals geluid, geur, luchtkwaliteit, bodem, veiligheid en duurzaamheid. Deelnemers blijven bestuurlijk verantwoordelijk voor deze taken. De FUMO voert ze uit in opdracht van de colleges van de individuele deelnemer. Voor de gemeenteraad is de FUMO daarom relevant bij de begroting en kaderstelling, omdat de organisatie een belangrijke rol speelt in een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving en bij de balans tussen ontwikkeling en bescherming van de omgeving.

Voor Heerenveen betekent dit dat de gemeente verplicht deelneemt aan de uitvoering van de basistaken door de FUMO. Basistaken omvatten het verlenen van milieuvergunningen, toezicht houden op naleving van milieuregels en het handhaven bij overtredingen voor milieubelastende activiteiten. Daarnaast heeft de gemeente een eigen pakket aan plustaken, die niet wettelijk verplicht zijn, bij de FUMO belegd. Dit kan bijvoorbeeld extra toezicht of advies of ondersteuning bij lokale ontwikkelingen zijn. De jaarlijkse bijdrage bestaat daardoor uit een relatief vast deel voor de gezamenlijke basistaken en een variabel deel dat samenhangt met de omvang van de afgenomen plustaken. Met name bij deze plustaken hebben gemeentelijke keuzes en prioriteiten direct invloed op de opdracht aan de FUMO en op de bijbehorende kosten.

Aanleiding voor dit raadsvoorstel is de Ontwerpbegroting van 2027 voor de FUMO. Voor de uitvoering van de taken door de FUMO wordt jaarlijks een begroting opgesteld. U krijgt nu de mogelijkheid om, op grond van de Wet Gemeenschappelijke regelingen, een zienswijze in te dienen op de Ontwerpbegroting 2027. Deze concept zienswijze ligt nu ter vaststelling aan u voor. Het proces rondom het indienen van de zienswijze loopt af op 22 juni 2026. Op deze datum moet de zienswijze binnen zijn bij het Dagelijks Bestuur (DB) van de FUMO.

Beoogd effect

De belangen van de Gemeente Heerenveen in de Gemeenschappelijke Regeling (GR) FUMO behartigen.

Argumenten

1.1 Ontwikkelingen FUMO

De Ontwerpbegroting 2027 sluit aan bij landelijke en regionale ontwikkelingen, waaronder het Interbestuurlijk Programma Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH), de kwaliteitscriteria 3.0 en de verdere implementatie van de Omgevingswet. De FUMO zet in op een versterking van haar rol als uitvoeringsorganisatie met meer uniformiteit en regionale programmering van de VTH-opgave.

1.2 Een robuuste en toekomstbestendige FUMO

In 2027 wil de FUMO in samenwerking met de deelnemers gezamenlijke de stap zetten om de FUMO te laten uitgroeien tot een robuuste, toekomstbestendige kennisorganisatie voor de fysieke leefomgeving in Fryslân. Vertrekpunt is de bestuurlijke ambitie zoals besproken in de gezamenlijke bijeenkomst: de FUMO vervult een meer onafhankelijke, gezaghebbende rol richting het bevoegd gezag, met ruimte voor intensievere samenwerking en wederzijds begrip voor ieders rol en belang.

1.3 Financiële ontwikkeling deelnemersbijdrage

De Ontwerpbegroting 2027 laat een stijging van de totale begroting zien van circa 13,8% ten opzichte van 2026. De deelnemersbijdrage voor gemeente Heerenveen stijgt met 15,7%. Deze stijging wordt onder meer veroorzaakt door loon- en prijsindexaties, uitbreiding van capaciteit (onder andere omgevingsadviseurs en ketentoezicht), investeringen in digitalisering en het structureel versterken van de bedrijfsvoering.

1.4 Overhead

Met ingang van 2027 worden de overheadkosten afzonderlijk begroot en vallen deze niet meer onder de inhoudelijke programma's. Dit geeft de organisatie beter inzicht in de overheadkosten als geheel. Vanaf 2027 brengt de FUMO de overhead in rekening bij de deelnemers via een vaste dekkingsbijdrage. Op deze manier ontstaat maximaal inzicht in de kosten van de overhead.

1.5 Wettelijk kader en positie van de raad

Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen hebben gemeenteraden het recht om een zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting van een gemeenschappelijke regeling. Door de raad voor te stellen dit recht te benutten, wordt de raad in positie gebracht om van deze wettelijke mogelijkheid gebruik te maken. Het indienen van een zienswijze biedt de raad de mogelijkheid om aandacht te vragen voor onder andere de samenwerking tussen FUMO en deelnemers, de financiële positie van gemeenten en de begrotingsontwikkeling, de prioritering van investeringen en de gevolgen voor Gemeente Heerenveen hieromtrent. Hiermee kan invloed worden uitgeoefend voordat de begroting definitief wordt vastgesteld.

Risico's of kanttekeningen

In de ontwerpbegroting zijn een aantal risico's opgenomen. Onderstaand staan de risico's beknopt uiteengezet. Een specificatie van de risico's voor de FUMO staan uitgewerkt op pagina 46 van de ontwerpbegroting.

1.1 De begroting wordt overschreden indien alle risico's waarheid worden

Indien onderstaande risico's waarheid worden, betekent dat dat de begroting wordt overschreden met een impact van, in totaal, € 652.500 over 2027. Dit brengt het risico op nacalculatie voor Heerenveen met zich mee. Nacalculatie heeft een negatief gevolg voor de eigen begroting van Gemeente Heerenveen.

1.2 Inflatie

In de begroting van 2027 is rekening gehouden met een indexering van 4,2%. Dit is gebaseerd op de Middellange termijn raming van het CPB van september 2025. Het is onzeker wat de inflatie de komende periode gaat doen. Met name CAO-effecten kunnen tot extra kosten leiden.

1.3 Rente

In de ontwerpbegroting wordt gerekend op een renteopbrengst van € 100.000. Het risico bestaat dat deze opbrengst lager uitpakt.

1.4 Productiviteit

In de ontwerpbegroting wordt gewerkt met een verlaagde productiviteitsnorm van 1330 uur per fte. Deze verlaging is tijdelijk in afwachting van een nader onderzoek. Wanneer de productiviteit achter blijft, kan dat leiden tot financiële tekorten die bij de deelnemers verhaald moeten worden.

1.5 ICT-Omgevingswet

Het ICT-landschap, waaronder het zaaksysteem LEEF, dient te worden aangepast aan de veranderende wet- en regelgeving. De interne processen moeten daardoor aangepast worden.

1.6 Outplacementkosten

Outplacementkosten In de begroting van de FUMO is een budget van € 200.000 opgenomen voor outplacementkosten. Het risico bestaat dat dit budget niet voldoende is om de werkelijke kosten te dekken.

1.7 Behandeling zienswijzen

Het Dagelijks Bestuur (DB) van de FUMO moet alle ingediende zienswijzen inhoudelijk bekijken en meewegen bij het nemen van het uiteindelijke besluit. Het kan zijn dat er ten opzichte van zienswijzen van andere deelnemers tegenstrijdigheden zijn. Daarmee betekent het niet automatisch dat de constateringen van Gemeente Heerenveen worden overgenomen.

Kanttekeningen:

1.1 Onzekerheden in taakomvang en bekostiging

Door ontwikkelingen zoals de verdere uitwerking van de ZZS-aanpak, wijzigingen in wetgeving (asbest, Omgevingswet, wet veilige jaarwisseling) en onzekerheid over rijksmiddelen (SPUK gelden na 2027) kan herijking van taken en financiële bijdragen noodzakelijk worden.

1.2 Aanpassing van uitgangspunten bedrijfsvoering

De begroting is gebaseerd op een voorlopige productiviteitsnorm en beoogde organisatieversterking. De uitkomsten van het lopende onderzoek kunnen leiden tot aanpassing van formatie, kosten en deelnemersbijdragen.

1.3 Indienen van een zienswijze

In de planning rondom de begroting is rekening gehouden met de zienswijze termijn. Zodoende zal het indienen van een zienswijze door uw Raad niet leiden tot vertraging in dit proces.

Communicatie en participatie

Na instemming door de Raad de voorgenomen zienswijze voor 22 juni 2026 versturen naar het Dagelijks Bestuur (DB) van de FUMO.

Financiën

De deelnemersbijdrage van Gemeente Heerenveen stijgt in de ontwerpbegroting 2027 met 15,7% ten opzichte van 2026. De stijging van € 138.179 wordt meegenomen in onze eigen begroting voor 2027.

Bijlagen

1. Aanbestedingsbrief Ontwerpbegroting 2027
2. Ontwerpbegroting 2027
3. Robuuste en toekomstbestendige FUMO
4. Conceptbrief gemeenteraad Heerenveen